

REGLEMENT PROJECTOPROEP NATUUR IN JE BUURT 2019 NATUURLIJK GOED

OPROEP VOOR LOKALE OVERHEDEN, VERENIGINGEN, ORGANISATIES EN SAMENWERKINGSVERBANDEN

INLEIDING

Bij Natuur en Bos van de Vlaamse overheid zorgen wij ervoor dat iedereen in Vlaanderen van de natuur kan genieten, nu en in de toekomst. Samen met onze partners zijn we, als vakmensen en -vrouwen van natuur, elke dag in de weer om de natuur te beschermen en duurzaam te ontwikkelen. De projectoproep Natuur in je Buurt trekt in 2019 in het kader van onze campagne Natuurlijk Goed volledig de kaart van projecten die door middel van natuurontwikkeling of groenaanleg inzetten op de bevordering van onze gezondheid.

Er wordt meer en meer bewijs verzameld dat de natuur positieve effecten heeft op onze lichamelijke en geestelijke gezondheid (bv. World Health Organisation, 2015, Connecting global priorities: biodiversity and human health: a state of knowledge review en WHO Europe, 2016, Urban green spaces and health). Mensen voelen zich gezonder en komen minder bij de huisarts als ze in een groene buurt wonen. Het gezonde effect gaat verder dan de zuivere lucht of een mooie omgeving. De ervaring van de natuur zelf heeft een positieve invloed op de manier waarop onze hersenen informatie verwerken en op het herstel bij stress en ziekte.

Met deze projectoproep willen we dan ook projecten ondersteunen die zorgen voor meer bereikbare en toegankelijke natuur in de nabijheid van mensen, voor natuurontwikkeling die zich focust op het lichamenlijk en geestelijk welzijn van mensen, en/of ten behoeve van het verbeteren van de milieukwaliteit. Bij dit alles streven we naar meer en meer robuuste natuur zodat ook de biodiversiteit ondersteund wordt.

In 2019 hebben we 822.000 euro ter beschikking. Projectvoorstellen moeten voldoen aan de algemene voorwaarden van hoofdstuk 1. De subsidies worden toegewezen op basis van een rangschikking aan de hand van de criteria vermeld in hoofdstuk 2.1.

1 INDIENING

De aanvraag wordt per email ingediend bij het Agentschap Natuur & Bos via e-mailadres aves.cd.anb@lne.vlaanderen.be uiterlijk op 15/09/2019.

1.1 Ontvankelijkheid van het dossier

Het projectvoorstel moet voldoen aan onderstaande instapvoorwaarden om ontvankelijk verklaard te kunnen worden en dus in aanmerking te kunnen komen voor subsidiëring.

1.1.1 Voorwaarden in verband met de aanvrager

Waar in het verleden enkel publiekrechtelijke personen konden deelnemen aan de projectoproep Natuur in je Buurt, wordt de projectoproep dit jaar breed opengesteld voor lokale overheden, verenigingen, organisaties en samenwerkingsverbanden. We willen op die manier stimuleren dat verschillende actoren, elk vanuit hun specialisatie, een project tot een succes maken.

- lokale overheden: gemeenten, steden en provincies in het Vlaamse Gewest, OCMW 's, kerkfabrieken, polderbesturen en wateringgen, of de daarmee gelijkgestelden zoals autonome gemeentebesturen, intercommunales, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (zoals bedoeld binnen het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking) en formele of informele samenwerkingsverbanden tussen voorgaande;
- vereniging: een vereniging met als rechtsvorm een vzw of een feitelijke vereniging;

- organisatie: ondernemingen, organisaties die bedrijven verenigen, zorginstellingen, onderwijsinstituten, individuele scholen, samenwerkingsverbanden tussen scholen of scholengroepen.

Samenwerkingsverbanden tussen lokale overheden, verenigingen, organisaties en burgers kunnen een subsidieaanvraag indienen zonder dat daarvoor een formele structuur is opgezet.

Vlaamse instellingen en andere overheden dan de lokale overheden kunnen participeren in samenwerkingsverbanden, maar kunnen zelf niet als aanvrager een project indienen.

Een aanvrager mag meerdere projecten indienen.

1.1.2 Voorwaarden in verband met de te subsidiëren projecten

Bij deze projectoproep zoeken we naar creatieve groene projecten of beproefde effectieve groene oplossingen die in eerste instantie tegemoet komen aan één of meerdere van volgende noden:

- bijdragen aan het lokale welzijn van de bevolking en/of de milieukwaliteit van een buurt;
- bijdragen aan de werking van zorginstellingen (zorggroen);
- tegemoet komen aan de nood van specifieke doelgroepen aan aangepaste natuurbelevingsinfrastructuur.

De projecten moeten voor een duurzame oplossing zorgen. We geloven dat duurzame projecten extra motiverend zijn en willen ze uitdragen als goede voorbeelden.

Ter inspiratie verwijzen we naar kleine wildernissen, natuuroases en snoezelbossen (zie verder), als typische en uitgewerkte voorbeelden van mogelijke projecten. Maar ingediende projecten mogen ook andere vormen aannemen, zolang ze bijdragen aan de doelstellingen van deze oproep.

WAT BEDOELEN WE MET 'GROENE OPLOSSINGEN OF PROJECTEN'?

De kern van de projecten dient een effectieve natuurontwikkeling of groenaanleg te zijn, of de aanleg van infrastructuur voor de functionele ontsluiting en gebruik in functie van doelstellingen op vlak van natuur en gezondheid. Met natuurontwikkeling bedoelen we het geheel van maatregelen gericht op het creëren van voorwaarden voor het tot stand komen of het herstel van natuur in een bepaald gebied; met groenaanleg de aanleg van groenelementen zoals bomen, struiken, kruidachtige planten, bloemrijke graslanden en waterpartijen, eventueel in een meer kunstmatig, maar alleszins ecologisch functionerend ecosysteem en eventueel bijhorend grondverzet en andere werken. Projecten die een hoge biodiversiteit nastreven, worden bevoordeeld.

WAT BEDOELEN WE MET 'DUURZAME OPLOSSINGEN OF PROJECTEN'?

De financiering van een Natuur-In-Je-Buurtproject is een investering in een antwoord op een maatschappelijke uitdaging. Deze investering moet dus renderen en zo lang mogelijk een oplossing aandragen. Hoe groter de investering, hoe langer we verwachten dat de oplossing of het resultaat van het project in goede staat blijft voortbestaan en passend wordt beheerd. Dit is dan ook een expliciet criterium voor de beoordeling en rangschikking van projecten in deze procedure.

Garantie op deze duurzaamheid kan onder andere worden geboden door de opmaak van een [natuurbeheerplan](#) of de opname in een [groenplan](#) van de gemeente. Ook heldere en schriftelijke engagementen omtrent het langdurig onderhoud volgens de principes van het [harmonisch park- en groenbeheer](#) dragen bij aan de duurzaamheid van een project.

WAT BEDOELEN WE MET HET 'LOKALE WELZIJN EN DE MILIEUKWALITEIT VAN EEN BUURT'?

Welzijn staat voor zich goed voelen en voor welbevinden. Hoe meer welzijn, hoe minder zorgbehoeften. Welzijn vertrekt vanuit de eigen kracht van mensen. Projecten van bereikbare en toegankelijke natuur, die sociale contacten versterken, rust brengen in een drukke omgeving of gericht zijn op de cognitieve ontwikkeling van kinderen verhogen het lokale welzijn en komen in aanmerking.

Typische voorbeelden zijn kleine wildernissen of natuuroases, waarbij telkens een duidelijke component van burgers (bv. via buurtwerking) aanwezig is. Bij uitbreiding kunnen dergelijke initiatieven ook voorzien worden in de werkomgeving, bv. op bedrijventerreinen, met betrokkenheid van de werknemers.

Welzijn van mensen kan daarnaast ook sterk gebaat zijn bij groenprojecten die de milieukwaliteit van een woon- of werkomgeving beduidend verbeteren. Het moet daarbij gaan om een effectieve oplossing voor een reëel probleem omtrent geluidsoverlast, hitte, luchtkwaliteit of visuele overlast.

WAT BEDOELEN WE MET 'ZORGGROEN'?

Een goed uitgedachte groene omgeving rond zorgcentra biedt kansen om én de zorg te verbeteren, én de interactie tussen zorgbehoevendenden en de maatschappij aan te moedigen. Groen kunnen waarnemen en contact met groen reduceert stress, verhoogt het contact met de dagdagelijkse realiteit, verhoogt de aandacht, verhoogt de pijndrempel en blijkt genezing te versnellen. De bijdrage van groen lijkt daarbij gerelateerd te zijn aan de biodiversiteit van het groen.

Projecten van dit type hebben dan ook betrekking op biodivers zorggroen met therapeutisch gebruik zoals snoezelbossen, therapeutische tuinen, "chemotuinen", revalidatietuinen,...

WAT BEDOELEN WE MET 'AANGEPASTE NATUURBELEVING VOOR SPECIFIEKE DOELGROEPEN'?

Hiermee willen we natuurbeleving aangepast aan de noden van specifieke doelgroepen stimuleren en ondersteunen met inbegrip van de aanleg van specifieke infrastructuur. Met specifieke doelgroepen worden sociaal zwakkere groepen zoals bijvoorbeeld slechtzienden en rolstoelgebruikers bedoeld.

KLEINE WILDERNISSEN

Een kleine wildernis is een klein stukje wilde natuur naast de deur om te ontdekken, om in te spelen en te leren, om van te genieten voor kinderen en buurtbewoners. Een kleine wildernis is klein: tot maximum 50 are, maar minimaal een tennisveld en kan alle vormen van natuur aannemen: bos, struweel, open natuur en combinaties, maar ook eetbare planten/bessen/noten. Daarbij wordt uitsluitend gewerkt met streekeigen of minstens inheemse soorten. Er kan kleine infrastructuur aanwezig zijn die het nut ondersteunt: een picknicktafel, zitbankjes, kastanjehouten afrastering,...). Ze liggen in (rand)stedelijke omgeving en nabij scholen, kinderopvang, jeugdverblijven, zorgcentra of bedrijven. Meer informatie vind je [hier](#).

NATUUROASES

Geïnspireerd op Shinrin-Yoku (bosbaden), een therapie die in de jaren '80 ontstond in Japan. Gezien de overtuiging van Health in all Policies, ontstond het idee om in de bestaande natuur natuuroases in te richten, zones waar de focus ligt op rust. Een natuuroase vormt een rustpunt in de omgeving waar de Vlaming met alle zintuigen de natuur kan beleven en lichaam en geest tot rust brengen.

Het gaat hier dan voornamelijk om de mentale gezondheidseffecten van natuur en groen. De natuur moet daarom vooral de indruk wekken rijk en divers te zijn. Dit vraagt om een hoge structurele diversiteit. Goed ontwikkelde bossen met een weelderige vegetatie in verschillende lagen (bodem, struik, boom) zijn bijzonder interessant voor bosbaden. Extra interessant zijn de aanwezigheid van water, bloemen in de lente, bessen om te plukken.

De natuuroases moeten tegelijkertijd gesloten en poreus zijn. Je moet je er een beetje geborgen weten, maar toch verbonden met de omgeving. In de natuuroases moet je optimaal alleen kunnen zijn, maar ook in groep kunnen bosbaden. Je moet er kunnen wandelen langs kleine, kronkelende paadjes en kunnen zitten, liggen en stretchen op meer open plekken. De inrichting moet rustig en sereen zijn. als infrastructuur komen in aanmerking: hang-schommelstoelen, zitstenen, boomstammetjes, een zetel uit een stam, een wilgenconstructie, ... Meer informatie vind je [hier](#).

SNOEZELBOSSEN

Mensen met een beperking of een gedragsstoornis hebben regelmatig nood aan rustmomenten. Tot nu toe wordt dit voornamelijk in de praktijk gebracht door ruimtes binnen de zorginstelling op een dergelijke manier in te richten dat ze een rustgevend effect kunnen hebben op de bewoners. Een groene omgeving kan een volwaardig, natuurlijk alternatief vormen om hetzelfde doel te bereiken, met name rust brengen op momenten dat daar nood aan is.

Snoezelbossen zijn locaties in de natuur die beschikbaar zijn voor mensen met een zorgnood en als doel hebben om ze tot rust te brengen. De inrichting van de groene omgeving moet inspelen op de noden van de personen die gebruik zullen maken van het snoezelbos en zal daarom verschillend zijn naargelang de omstandigheden. Meer informatie vind je [hier](#).

1.1.3 Voorwaarden in verband met de te vergoeden kosten

Projecten komen in aanmerking voor een subsidie van 75 % van de geraamde kosten, met een minimumsubsidie van 15.000 euro en een maximumsubsidie van 150.000 euro. Bij het bepalen van de grootte van de subsidie wordt rekening gehouden met het volgende:

- Komen in aanmerking voor betoelaging:

- investeringskosten (maar geen aankopen van gronden),
  - werkingskosten met inbegrip van kosten voor communicatie, overleg en participatie, vorming, studiekosten (incl. planning, bodemanalyses), maar met uitzondering van personeelskosten voor werken en diensten in eigen regie.
- Voor werkingskosten geldt dat ze maar in aanmerking komen voor betoelaging voor een maximaal aandeel van 30 % in de totale kostprijs.
- Projectkosten komen alleen in aanmerking indien:
  - 1° er geen beroep kan gedaan worden op de regeling zoals beschreven in het Besluit van de Vlaamse regering van 14/07/2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer;
  - 2° er geen andere specifiek daarvoor bestemde subsidiemogelijkheden zijn in de sectorregelgeving van Natuur en Bos, zoals onder meer subsidies herbebossing en bebossing, groenjobs en natuurprojectovereenkomsten;
  - 3° voor Regionale Landschappen en Bosgroepen: kosten welke niet gefinancierd worden door middel van de overeenkomst met de provincies.
- Er kan gecumuleerd worden met subsidies vermeld in een andere wet of een ander reglement tenzij die andere wet of dat ander reglement dit verbiedt. Bij cumulatie kunnen de gezamenlijke subsidies niet meer bedragen dan de totale kostprijs van het project. In de subsidieaanvraag wordt uitdrukkelijk vermeld of er beroep gedaan werd/zal worden op andere subsidies en om welk bedrag het gaat. Indien hieruit blijkt dat de gecumuleerde subsidies meer dan 100% van de totale kostprijs van de uitgevoerde maatregelen bedragen, wordt de volgens deze procedure lopende subsidie pro rata bijgesteld.
- De aankoop van machines die nodig zijn bij de ontwikkeling en/of uitvoering van het project wordt niet gesubsidieerd, de huur ervan wel.

1.1.4 Aanvullende voorwaarden

- Het project of een onderdeel van het project kan niet bestaan uit het uitvoeren van wettelijke verplichtingen en mag niet in strijd zijn met bestaande wetgeving. De eventuele toekenning van een subsidie ontslaat de aanvrager van de subsidie niet van een verplichting tot het aanvragen van een vergunning indien nodig voor de uitvoering van werken.
- Bij het beheer dient de principes van het [Harmonisch Park- en Groenbeheer](#) te worden gevolgd.

1.2 Dossiersamenstelling

De aanvraag wordt per email ingediend bij het Agentschap Natuur & Bos via e-mailadres aves.cd.anb@lne.vlaanderen.be uiterlijk op 15/09/2019.

De aandacht van de inschrijver wordt erop gevestigd dat het voorstel ingediend dient te worden via het aangeboden formulier. Dit formulier is het basisdocument waaraan minimaal de volgende documenten als bijlage worden toegevoegd met de naam en in de volgorde zoals aangegeven:

- Bijlage 1 – Plannen: Inrichtingsplannen of –schetsen met lokalisering en detaillering van de geplande natuurontwikkeling, groenaanleg en/of infrastructuur of, in het geval het ontwerp van de natuurontwikkeling, groenaanleg en/of infrastructuur voorwerp uitmaakt van het participatieve traject, indicatieve schetsen met een duidelijke lokalisering van het project
- Bijlage 2 – Raming van de kosten
- Bijlage 3 – Administratieve documenten
  - Bijlage 3.1 – Documenten die het mandaat bewijzen indien het voorstel door volmachthouders werd ingediend
  - Bijlage 3.2 – Overeenkomsten tussen samenwerkende partijen (indien relevant)
  - Bijlage 3.3 – Overeenkomst met eigenaar van het terrein (indien relevant)
  - Bijlage 3.4 – Andere

1.3 Procedure

15/09/2019: uiterste indiendatum

15/09/2019 tot 01/10/2019: beoordeling van de ontvankelijkheid aan de hand van de algemene voorwaarden van hoofdstuk 1.1 'Ontvankelijkheid van het dossier'

15/10/2019: beoordeling en jurering van de projecten

November: beslissing van de minister over toewijzing van de subsidies

1.4 Contactpersonen

1) Heb je een idee voor een NIJB project en wil je graag je projectidee aftoetsen?

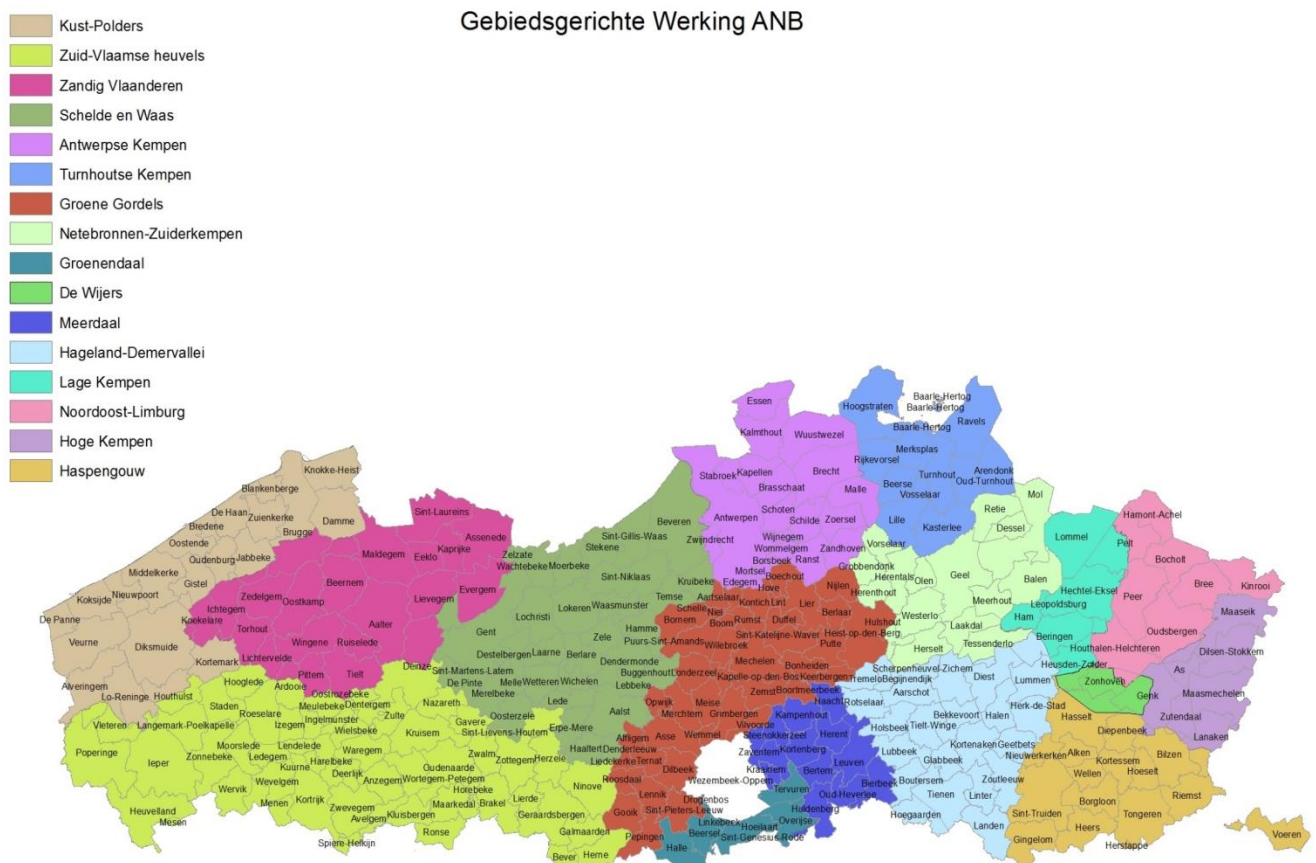
De relatiebeheerder kan je informeren over de opzet en de mogelijkheden van de oproep. Zij/hij biedt je een klankbord voor een eerste verkenning en de haalbaarheid.

- Relatiebeheer Antwerpen: Relatiebeheer.anb@lne.vlaanderen.be
- Relatiebeheer Limburg: kurt.michiels@vlaanderen.be (0474 93 85 51)
- Relatiebeheer Oost-Vlaanderen: ilke.werbrouck@vlaanderen.be (0493 31 21 40)
- Relatiebeheer Vlaams Brabant: bart.denayer@vlaanderen.be (0475 67 89 90)
- Relatiebeheer West-Vlaanderen: barbara.geschier@vlaanderen.be (0473 46 38 05)

2) Krijgt je idee concreet vorm en wil je dit verder uitwerken naar een volwaardig projectvoorstel?

Een gebiedscoördinator van Natuur en Bos kan je tips geven voor een kwaliteitsvol projectvoorstel en voor projectpartners. Zij/hij integreert aandachtspunten in functie van natuurtypen, biodiversiteit, natuurgebruik, openstelling,... en dit in relatie tot de lokale omgeving, specifieke doelgroepen en/of het brede publiek.

De aanspreekpunten vind je via deze kaart:

- **Kust-Polders:** Hannah.vanNieuwenhuyse@vlaanderen.be (0473 92 79 11)
- **Zuid-Vlaamse heuvels:** Eline.hostens@vlaanderen.be (0473 47 52 01) of Danny.maddelein@vlaanderen.be (0479 67 95 73)
- **Zandig Vlaanderen:** Maarten.reynaert@vlaanderen.be (west) (0496 56 72 22) of Hannelore.vandewiele@vlaanderen.be (oost) (0479 89 01 33)
- **Schelde en Waas:** Ann.derycke@vlaanderen.be (0473 85 46 33)
- **Antwerpse Kempen:** Jop.hermans@vlaanderen.be (0491 99 61 89) of Hans.deschryver@vlaanderen.be (0499 59 45 92)
- **Turnhoutse Kempen:** Daniel.josten@vlaanderen.be (0499 94 91 35) of Hans.deschryver@vlaanderen.be (0474 89 23 68)

- **Groene Gordels:** Dries.desloover@vlaanderen.be (0471 88 05 12) of Hans.deschryver@vlaanderen.be (0474 89 23 68)
- **Netebronnen-Zuiderkempen:** Lennert.damen@vlaanderen.be (0499 57 94 53)
- **Groenendaal:** Dries.desloover@vlaanderen.be (0471 88 05 12)
- **Meerdaal:** Johan.toebat@vlaanderen.be (0493 31 27 20)
- **Hageland-Demervallei:** Johan.toebat@vlaanderen.be (0493 31 27 20) of Nico.verwimp@vlaanderen.be (0499 94 21 81)
- **Lage Kempen:** An.creemers@vlaanderen.be (0486 30 53 02)
- **Noordoost-Limburg:** Kobe.janssen@vlaanderen.be (0499 59 48 81)
- **Hoge Kempen:** Katleen.vandenbergh@vlaanderen.be (0492 89 65 89)
- **Wijers-Maten:** Elvira.jacques@vlaanderen.be (0479 79 93 68)
- **Haspengouw:** Bart.tessens@vlaanderen.be (0486 29 45 03)

3) Heb je administratieve vragen bij het projectdossier of vragen bij het reglement voor de projectoproep NIJB 2019:

AVES - Financiële Tegemoetkoming

- e-mail: aves.cd.anb@lne.vlaanderen.be
- tel.: 02 553 76 74

2 SELECTIE, BEOORDELING EN UITBETALING VAN DE SUBSIDIE

2.1 Beoordelingscriteria en selectie

De ontvankelijke aanvragen worden beoordeeld en gerangschikt op basis van volgende criteria:

- 1° de mate waarin het project bijdraagt aan het welzijn of de gezondheid in de lokale omgeving; daarbij wordt rekening gehouden met natuurgebaseerde preventie, therapeutisch gebruik, het effect op specifieke doelgroepen, het effect op het brede publiek (40% van de punten);
- 2° de wijze waarop de duurzaamheid van het project wordt gegarandeerd (20% van de punten);
- 3° de mate waarin en de wijze waarop het project interageert met stakeholders en de bredere samenleving; daarbij wordt rekening gehouden met de samenwerking tussen betrokken partijen, de participatie van stakeholders en het sociaal verbindende karakter van het project (20% van de punten);
- 4° de mate waarin het project de Vlaamse biodiversiteit versterkt (10% van de punten);
- 5° de mate waarin het project een voorbeeldstellend karakter of opschaalpotentie heeft (10% van de punten).

Een project moet in het totaal minstens 70% van de punten scoren om gerangschikt te worden.

In het geval van een gelijke score op de bovenvermelde criteria worden de betrokken projecten in eerste instantie onderling gerangschikt op basis van de duurzaamheidsbeoordeling (i.e. het tweede criterium). Mocht dit het ex-aequo niet doorbreken, dan gebeurt de verdere rangschikking op basis van de impact op de biodiversiteit (i.e. het vierde criterium).

2.2 Uitbetaling van de subsidie

De uitbetaling van de subsidie voor de geselecteerde projecten zal gebeuren in twee schijven op basis van een schuldvordering en bijhorende bewijsstukken:

- 1° een eerste schijf van 40% van de toegekende subsidie wordt uitbetaald na betekening van het ministerieel besluit houdende de toekenning van de subsidie aan de aanvrager;
- 2° een tweede schijf van maximaal 60% van de toegekende subsidie wordt uitbetaald na uitvoering van het project, na ontvangst van het eindrapport en de eindafrekening en een positieve beoordeling hiervan door het agentschap.

De schuldvordering voor de eerste schijf wordt u toegezonden samen met het ministerieel besluit en de goedkeuring van uw subsidie. De schuldvordering van de tweede schijf ontvangt u van Natuur en Bos nadat u een aanvraag tot uitbetaling indiende, samen met volgende bewijsstukken toe:

- De facturen waarop het subsidiedossiernummer vermeld is door de leverancier, met daarbij de betalingsbewijzen

- Uittreksel uit de (analytische) boekhouding van alle relevante boekingen voor dit project (niet van toepassing voor aanvragers die als natuurlijke persoon de projectsubsidie verkregen en facturen ontvangen op persoonlijke naam)
- Vermelding van alle vergunningen, machtigingen of toelatingen die zijn vereist voor de uitvoering van het project. Natuur en Bos kan afschriften daarvan opvragen.

Uiterlijk zes maanden na de afloop van het project, bezorgt de begunstigde een inhoudelijk eindverslag en een financieel eindrapport samen met de aanvraag tot uitbetaling van de tweede schijf.

Het inhoudelijke eindverslag bevat minstens volgende gegevens:

- een volledige weergave van de bereikte resultaten, vergeleken met de beoogde resultaten zoals vermeld in de goedgekeurde projectsubsidieaanvraag
- een beknopte beschrijving van de activiteiten in het kader van het project inclusief de communicatieactiviteiten vermeld in 3.2

Het financiële eindrapport verslag bevat minstens volgende gegevens:

- een gedetailleerde financiële eindafrekening
- een staat van alle inkomsten en uitgaven voor het project op basis van een analytische boekhouding; of als de aanvrager de projectsubsidie als natuurlijke persoon verkreeg en facturen op persoonlijke naam ontvangt: een staat van alle inkomsten en uitgaven;
- in voorkomend geval de gegevens over andere subsidies die goedgekeurd zijn of waarvan de aanvraag nog loopt voor de in deze aanvraag vermelde werken

Natuur en Bos voert op basis van het inhoudelijke eindverslag een terreincontrole uit.

Indien de werkelijke kosten lager blijken dan de raming van de uitgaven zoals ingediend, wordt de subsidie pro rata herberekend op basis van de bewezen kosten.

3 VERPLICHTINGEN NA TOEKENNING

3.1 Termijn van uitvoering en rapportering

De aanvrager verbindt er zich toe de uitvoering van het project te starten binnen het jaar na betekening van het toekenningsbesluit en te beëindigen binnen een periode van 3 jaar, en het project minstens 10 jaar in stand te houden. Een project is gestart wanneer er een zichtbare fysieke ingreep op het terrein is gebeurd of de participatieve actie met betrekking tot het project opgestart is.

Ten laatste zes maanden na afloop van het project en uiterlijk tegen 15 mei 2024 wordt de laatste schuldvordering ingediend, samen met het inhoudelijke eindverslag en het financiële eindrapport.

3.2 Communicatie

Bij elke communicatie (website, publicatie, ...) moet vermeld worden dat het project (mede)gesubsidieerd is door Natuur en Bos van de Vlaamse overheid. Daarbij dient het entiteitslogo van Natuur en Bos en het themalogo 'Vlaanderen is natuur' vermeld te worden, of de algemene logo's van de Vlaamse Overheid in het geval meerdere Vlaamse overheidsorganisaties betrokken zijn. De logo's kunnen gedownload worden via www.natuurenbos.be/logos. Bij contacten met de pers (bv. persmoment, persbericht, ...) dient Natuur en Bos op de hoogte gebracht te worden en de mogelijkheid geboden te worden om daar een rol in te spelen (bv. een quote in het persbericht, toespraak op persmoment, ...).

Deze projectoproep past in de campagne 'Natuurlijk Goed' van Natuur en Bos. Hiermee zet Natuur en Bos natuur en gezondheid via verschillende communicatiekanalen in de verf. De webpagina www.natuurenbos.be/natuurlijkgoed is het platform waar alle initiatieven rond natuur en gezondheid gebundeld worden – en dan specifiek die projecten waar Natuur en Bos bij betrokken is. De begunstigde werkt actief mee aan de promotie van de campagne 'Natuurlijk Goed' van het Agentschap en geeft Natuur en Bos het recht dit project op te nemen in de campagne 'Natuurlijk Goed'. In dat geval moet op aangeven van het agentschap ook het logo 'Natuurlijk Goed' en in het geval van kleine wildernissen, natuuroases, snoezelbossen en wachtkamers in de natuur het specifieke label gebruikt worden. Daarnaast wordt aan Natuur en Bos een tekst van één A4 voor de communicatie via nieuwsbrief of website aangeleverd.

3.3 Terugvordering van subsidies

De gemachtigde personeelsleden van Natuur en Bos en de Vlaamse overheid, en de door hen aangestelde personen kunnen ter plaatse een controle uitvoeren.

De subsidie wordt teruggevorderd in de gevallen vermeld in artikel 13 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

Indien dubbele subsidiëring of subsidiefraude wordt vastgesteld, kan Natuur en Bos de subsidie stopzetten en op eenvoudig verzoek de onterecht toegekende subsidie terugvorderen.

Onterecht ontvangen subsidies, bv. voor niet-uitgevoerde werken, zullen op eenvoudig verzoek teruggevorderd worden.